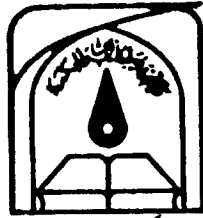

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

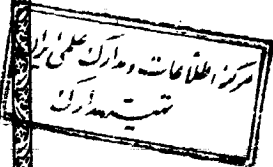

دانشگاه تربیت مدرس
دانشکده علوم انسانی

پایان نامه کارشناسی ارشد علوم قرآن و حدیث

آشنایی با:

«احوال و احادیث زنان راوی پیامبر (ص)»
«از حرف ذال تایاء»

نگارش

طیبه علی نژاد

استاد راهنما

خانم دکتر نهلا غروی نائینی

استاد مشاور

دکتر محمد باقر حجتی

بهار ۱۳۷۷

۱۳۱۹۸/۲

۲۴۱۱۱

۱۳۷۷/۱۲/۱۱

تأییدیه اعضای هیأت داوران مندرج در پایان نامه کارشناسی ارشد

بدینوسیله پایان نامه کارشناسی ارشد خانم / آقا // طیبه علی نژاد تحت عنوان
..... آشنایی با اجواله و اجادیت زنان راوی پیامبر (ص)
تقدیم می شود. اینجانبان نسخه نهایی این پایان نامه را از نظر فرم و محتوی بررسی و تأیید کرده و پذیرش آنرا
برای تکمیل درجه کارشناسی ارشد پیشنهاد می کنیم.

نام و نام خانوادگی و امضاء اعضای هیأت داوران:

استاد راهنما:

سرکار خانم دکتر نهله غروی ناشینی

استاد مشاور:

آقای دکتر سید محمد باقر حجتی

استاد ناظر:

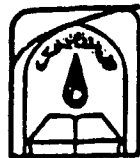
آقای دکتر صادق آئینه‌وند

استاد ناظر:

آقای دکتر محمد علی مهدوی راد

مدیر گروه (نماینده شورای تحصیلات تکمیلی):

آقای دکتر محمد باقر حجتی

شماره:

تاریخ:

پیرست:

آیین‌نامه چاپ پایان‌نامه (رساله)‌های دانشجویان دانشگاه تربیت مدرس

نظر به اینکه چاپ و انتشار پایان‌نامه (رساله)‌های تحصیلی دانشجویان دانشگاه تربیت مدرس منجر به گسترش فعالیت‌های علمی - پژوهشی دانشگاه است بنابراین به منظور آگاهی و رعایت حقوق دانشگاه، دانش‌آموختگان این دانشگاه نسبت به رعایت موارد ذیل متعهد می‌شوند:

ماده ۱ در صورت اقدام به چاپ پایان‌نامه (رساله)‌ی خود، مراتب را قبلاً به طور کتبی به مرکز نشر دانشگاه اطلاع دهد.

ماده ۲ در صفحه سوم کتاب (پس از برگ شناسنامه)، عبارت ذیل را چاپ کند:
کتاب حاضر، حاصل پایان‌نامه کارشناسی ارشد / رساله دکتری نگارنده در رشته علوم قرآن و حدیث است که در سال ۱۳۷۷ در دانشکده علوم انسانی دانشگاه تربیت مدرس به راهنمایی سرکار خانم / جناب آقای دکتر مهلا غروی و مشاوره سرکار خانم / جناب آقای دکتر سید محمد باقر عجمی از آن دفاع شده است.

ماده ۳ به منظور جبران بخشی از هزینه‌های نشریات دانشگاه تعداد یک درصد شمارگان کتاب (در هر نوبت چاپ) را به مرکز نشر دانشگاه اهدا کند دانشگاه می‌تواند مازاد نیاز خود را به نفع مرکز نشر در معرض فروش قرار دهد.

ماده ۴ در صورت عدم رعایت ماده ۳، ۵۰٪ بهای شمارگان چاپ‌شده را به عنوان خسارت به دانشگاه تربیت مدرس، تأدیه کند.

ماده ۵ دانشجوی تعهد و قبول می‌کند در صورت خودداری از پرداخت بهای خسارت، دانشگاه می‌تواند خسارت مذکور را از طریق مراجع قضایی مطالبه و وصول کند؛ به علاوه به دانشگاه حق می‌دهد به منظور استیفای حقوق خود، از طریق دادگاه، معادل وجه مذکور در ماده ۴ را از محل توقیف کتابهای عرضه‌شده نگارنده برای فروش، تأمین نماید.

ماده ۶ اینجناب طیب علی‌زاده دانشجوی رشته علوم قرآن و حدیث مقطع کارشناسی ارشد تعهد فوق و ضمانت اجرایی آن را قبول کرده، به آن ملتزم می‌شوم.

کلیه حقوق اعم از چاپ و تکثیر، نسخه برداری، ترجمه،
اقتباس و ... از پایان نامه کارشناسی ارشد برای دانشگاه تربیت
مدرس محفوظ است. نقل مطالب با ذکر مأخذ بلامانع است.

تقدیم به :

پدر بزرگوارم و مادر ارجمندم
حاج علی اکبر علی نژاد و شهربانو ملک جعفریان

و همسرم دکتر سید حسین اطهری مریان

و فرزندم سید محمد هادی

تشکر و قدردانی

خدای را سپاسگزارم که توفیق بهره‌مندی از علوم و دانشهای اسلامی را به ما عنایت کرده، زندگی ما را در محیطهای علمی و مصاحبت با عزیزانی قرار داد که بهره‌های فراوانی از علم و دانش برده‌اند.

در این مجال شایسته است از همه کسانی که در راه نوشتن و تکمیل این رساله این جانب را یاری کرده‌اند تشکر و قدردانی نموده و مراتب سپاس خود را تقدیم ایشان کنم.

از استاد گرانقدر سرکار خانم نهلا غروی نائینی، استاد راهنمای اینجانب که در طول تحقیق همواره یار و یاور من بوده و با راهنماییها و پاسخهای خود در مسیر تحقیق مرا یاری داده‌اند و نیز از استاد مشاور جناب آقای دکتر حجتی و رئیس گروه که همواره از محضر علوم ایشان در طول تحصیل بهره‌برده‌ام، از اساتید مدعو جناب آقای دکتر مهدوی راد و جناب آقای دکتر آئینه‌وند که از راهنمایی و ارشاد ایشان استفاده نمودم، قدردانی و سپاسگزاری می‌کنم.

از پدر، مادر، خواهر و خصوصاً همسر و فرزندانم که در طول مدت تحصیل من زحمات بسیاری را متحمل شدند قدردانی و تشکر می‌نمایم و از خداوند منان برای همگان طلب خیر می‌کنم.

چکیده

در رساله حاضر زنان راوی پیامبر، زندگی و احادیث آنان معرفی شده است و محدوده مطالعه آن براساس حروف الفبا از حرف «ذال» تا «یاء» می باشد.

روش تحقیق چنین است که ابتدا براساس مطالعه کتب سیره، تاریخ و رجال نام زنان راوی حدیث نبوی استخراج گردیده، سپس به شرح حال و احادیث آنان پرداخته شده است.

این رساله در دو فصل تدوین شده است. فصل اول شامل مقدمه و پیش درآمدی بر موضوع، تعریف مسئله، روش تحقیق، طرح فرضیات و مسائل مربوط به تألیف پایان نامه می باشد.

در فصل دوم با عنوان روات از صحابیات، در هر قسمت اسامی راویان به ترتیب حروف الفبا ذکر گردیده، سپس نام یا نامهای دیگر او، نام پدر و مادر، همسر، فرزندان و شرح حال راوی - در صورتی که در کتب مربوطه شرح حالی از وی وجود داشته باشد - پس از آن فضایل راوی و در ادامه نام کسانی که راوی از او روایت کرده و نام کسانی که از راوی مورد نظر روایت کرده اند، تعداد احادیثی که به او نسبت داده اند و بالاخره تاریخ وفات او ذکر شده است. در بخش پایانی از شرح حال هر راوی تحت عنوان احادیث، احادیثی که از راوی رسیده ذکر شده است. در صورتی که راوی احادیث بسیاری داشته بنا به انتخاب نویسنده برخی از آنها بیان شده است و اگر از راوی حدیثی نرسیده و تنها در کتب مختلف او را از راویان حدیث نبوی بر شمرده اند، نامش در زمره روات از صحابیات آمده است.

﴿ فهرست مطالب ﴾

عنوان	صفحه
چکیده فارسی	
فصل اول: مقدمه	
۱-۱. مقدمه	۱
۲-۱. بیان مسئله	۲
۳-۱. سئوالات تحقیق	۶
۴-۱. فرضیه‌های پژوهش	۷
۵-۱. هدف پژوهش	۷
۶-۱. روش تحقیق	۸
۷-۱. اثبات فرضیه	۹
۸-۱. پیشینه موضوع پژوهش (ادبیات موضوع)	۹
۹-۱. اختصارات	۱۰
فصل دوم: روایات از صحابیات	
۱-۲. ذُرَّة	۱۲
۲-۲. رَائِطَةُ بِنْتُ عَبْدِ اللَّهِ	۱۲
۳-۲. رَابِضَةُ بِنْتُ كِرَامَةَ	۱۳
۴-۲. الرَّبِيعُ بِنْتُ مُعَوِّذِ بْنِ عَفْرَاء	۱۴
۵-۲. رَبِيعَةُ بِنْتُ مُعَوِّذِ بْنِ عَقْبَةَ	۱۶
۶-۲. رحما	۱۶
۷-۲. رَزِينَةُ	۱۷

١٨	٢-٨. رَضْوَى
١٨	٢-٩. رُقَيْقَه ثَقْفَى
١٩	٢-١٠. رُقَيْقَه
٢١	٢-١١. رُمَيْثَه
٢١	٢-١٢. رُمَيْصَاء
٢٤	٢-١٣. رَمْلَه بِنْتُ أَبِي سُفْيَانَ
٢٧	٢-١٤. زَيْنَبُ بِنْتُ خُبَّابِ بْنِ الْأَرْتِّ
٢٨	٢-١٥. زَيْنَبُ الْأَسَدِيَّة
٢٨	٢-١٦. زَيْنَبُ بِنْتُ أَبِي سَلَمَه
٣٠	٢-١٧. زَيْنَبُ بِنْتُ مُعَاوِيَه
٣٢	٢-١٨. زَيْنَبُ التَّمِيمِيَّة
٣٢	٢-١٩. زَيْنَبُ بِنْتُ نُبَيْط
٣٣	٢-٢٠. زَيْنَبُ بِنْتُ جَحْش
٣٦	٢-٢١. سَائِيَه مَوْلَاةُ رَسُولِ اللَّهِ (ص)
٣٦	٢-٢٢. سُبَيْعَه بِنْتُ الْحَارِثِ الْأَسْلَمِيَّة
٣٧	٢-٢٣. سُبَيْعَه
٣٨	٢-٢٤. سُدَيْسَه مَوْلَاةُ حَفْصَه بِنْتُ عُمَرَ
٣٨	٢-٢٥. سَرَاءُ بِنْتُ نُبَهَانَ
٣٩	٢-٢٦. سَعْدَى بِنْتُ عَمْرِو الْمُرِّيَّة
٤٠	٢-٢٧. سَعْدَى امْرَأَةٌ أُخْرَى
٤٠	٢-٢٨. سُكَيْنَةُ بِنْتُ أَبِي وَقَاص

٢٩-٢	سُكَيْنَةُ	٤٠
٣٠-٢	سَلَامَةُ دَايَةَ اِبْرَاهِيمَ ابْنِ النَّبِيِّ (ص)	٤١
٣١-٢	سَلَامَةُ بِنْتُ الْحُرِّ	٤١
٣٢-٢	سَلَامَةُ الضَّبِّيَّة	٤٢
٣٣-٢	سَلَامَةُ بِنْتُ مَعْقِل	٤٢
٣٤-٢	سَلْمَى امْرَأَةُ أَبِي رَافِع	٤٤
٣٥-٢	سَلْمَى بِنْتُ قَيْس	٤٦
٣٦-٢	سَلْمَى بِنْتُ حَمْزَةَ	٤٨
٣٧-٢	سَمْرَاءُ بِنْتُ قَيْسِ الْأَنْصَارِيَّة	٤٨
٣٨-٢	سُنَيْنَةُ بِنْتُ مِخْنَف	٤٨
٣٩-٢	سَهْلَةُ بِنْتُ سُهَيْل	٤٩
٤٠-٢	سَهْلَةُ بِنْتُ عَاصِم	٥٠
٤١-٢	سَهْلَةُ بِنْتُ سَعْدِ السَّاعِدِي	٥٠
٤٢-٢	سَوَادَةُ بِنْتُ مِسْرَج	٥١
٤٣-٢	سَوْدَاءُ بِنْتُ عَاصِم	٥١
٤٤-٢	سَوْدَةُ امْرَأَةُ أَبِي الطُّفَيْل	٥١
٤٥-٢	سَوْدَةُ بِنْتُ زَمْعَةَ	٥٢
٤٦-٢	سِيرِينُ أُخْتُ مَارِيَةَ الْقِبْطِيَّة	٥٣
٤٧-٢	شِفَاءُ بِنْتُ عَبْدِ اللَّهِ	٥٤
٤٨-٢	شَمُوسُ بِنْتُ نَعْمَانَ	٥٦
٤٩-٢	صَفِيَّةُ بِنْتُ بَجِير	٥٧

- ٥٧ ٥٠-٢. صَفِيَّةُ بِنْتُ حُبَيْ (أُمُّ الْمُؤْمِنِينَ)
- ٦٠ ٥١-٢. صَفِيَّةُ بِنْتُ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ
- ٦٢ ٥٢-٢. صَفِيَّةُ خَادِمُ رَسُولِ اللَّهِ (ص)
- ٦٢ ٥٣-٢. صَفِيَّةُ بِنْتُ شَيْبَةَ
- ٦٣ ٥٤-٢. صَفِيَّةُ امْرَأَةٍ مِنَ الصَّحَابَةِ
- ٦٤ ٥٥-٢. صَمَاءُ بِنْتُ بُشَيْرِ الْمَازَنِيةِ
- ٦٥ ٥٦-٢. صُمَيْتَةُ لَيْثِيَّةُ
- ٦٥ ٥٧-٢. ضُبَاعَةُ بِنْتُ الْحَارِثِ
- ٦٦ ٥٨-٢. ضُبَاعَةُ بِنْتُ الرَّبِيعِ
- ٦٧ ٥٩-٢. عَاتِكَةُ بِنْتُ خَالِدٍ
- ٦٧ ٦٠-٢. عَاتِكَةُ بِنْتُ نَعِيمٍ
- ٦٨ ٦١-٢. عَائِشَةُ بِنْتُ أَبِي بَكْرٍ
- ٧٧ ٦٢-٢. عَائِشَةُ بِنْتُ قُدَامَةَ بْنِ مَطْعُونٍ
- ٧٨ ٦٣-٢. الْعَجْمَاءُ الْأَنْصَارِيَّةُ
- ٧٩ ٦٤-٢. عَجُوزٌ مِنْ بَنِي نُمَيْرٍ
- ٧٩ ٦٥-٢. عَزَّةُ الْأَشْجَعِيَّةِ
- ٧٩ ٦٦-٢. عَزَّةُ بِنْتُ خَابِلِ الْخُزَاعِيَّةِ
- ٨٠ ٦٧-٢. عَزِيزَةُ بِنْتُ أَبِي تَيْجَرَةَ الْعَبْدَرِيَّةِ
- ٨٠ ٦٨-٢. عُقَيْلَةُ بِنْتُ عُبَيْدِ بْنِ الْحَارِثِ الْعُتَوَارِيَّةِ
- ٨٠ ٦٩-٢. عَكْنَاءُ بِنْتُ أَبِي صَفْرَةَ
- ٨١ ٧٠-٢. عَمْرَةُ الْأَشْهَلِيَّةِ

٨١	٧١-٢. عُمَرَةُ بِنْتُ الْحَارِثِ
٨١	٧٢-٢. عُمَرَةُ بِنْتُ حَزَمٍ
٨٢	٧٣-٢. عُمَرَةُ بِنْتُ رَوَاحَةَ
٨٣	٧٤-٢. عُمَرَةُ بِنْتُ سَعْدِ بْنِ عَمْرٍو
٨٣	٧٥-٢. عُمَيْرَةُ بِنْتُ سَهْلِ بْنِ رَافِعٍ
٨٤	٧٦-٢. عُمَيْرَةُ بِنْتُ مَسْعُودٍ
٨٤	٧٧-٢. عُنْبَةَ غَيْرِ مَنْسُوبَةٍ
٨٤	٧٨-٢. غُفَيْلَةُ بِنْتُ الْحَارِثِ
٨٥	٧٩-٢. غَزِيَّةُ بِنْتُ جَابِرٍ
٨٧	٨٠-٢. فَاخِثَةُ بِنْتُ أَبِي طَالِبٍ
٩٠	٨١-٢. فَارِغَةُ بِنْتُ أَبِي الصَّلْتِ
٩١	٨٢-٢. الْفَاضِلَةُ الْأَنْصَارِيَّةُ
٩١	٨٣-٢. فَاطِمَةُ بِنْتُ رَسُولِ اللَّهِ (ص)
٩٨	٨٤-٢. فَاطِمَةُ بِنْتُ أَبِي حُبَيْشٍ
٩٩	٨٥-٢. فَاطِمَةُ بِنْتُ أَسَدٍ
١٠٠	٨٦-٢. فَاطِمَةُ بِنْتُ حَمْزَةٍ
١٠١	٨٧-٢. فَاطِمَةُ خُزَاعِيَّةٌ
١٠١	٨٨-٢. فَاطِمَةُ بِنْتُ عُتْبَةَ بْنِ رَبِيعَةَ
١٠٢	٨٩-٢. فَاطِمَةُ بِنْتُ قَيْسٍ
١٠٤	٩٠-٢. فَاطِمَةُ بِنْتُ مُجَلَّلٍ
١٠٥	٩١-٢. فَاطِمَةُ بِنْتُ وَلِيدِ بْنِ عُتْبَةَ

- ٩٢-٢. فَاطِمَةُ بِنْتُ وَلِيدِ بْنِ مُغِيرَةَ ١٠٦
- ٩٣-٢. فَاطِمَةُ بِنْتُ يَمَانَ ١٠٦
- ٩٤-٢. فُرَيْعَةُ بِنْتُ مَالِكٍ ١٠٧
- ٩٥-٢. قَتِيلَةُ بِنْتُ صَبِيئٍ ١٠٨
- ٩٦-٢. قِشْرَةُ بِنْتُ رُوَاسٍ ١٠٩
- ٩٧-٢. قَيْلَةُ الْأَنْمَارِيَّةِ ١٠٩
- ٩٨-٢. قَيْلَةُ بِنْتُ مَحْرَمَةَ ١١٠
- ٩٩-٢. كَبْشَةُ أَنْصَارِيٍّ ١١١
- ١٠٠-٢. كَبِيرَةُ بِنْتُ سُفْيَانَ ١١١
- ١٠١-٢. لُبَابَةُ بِنْتُ حَارِثٍ ١١٢
- ١٠٢-٢. لَيْلَى سُدُوسِيٍّ ١١٤
- ١٠٣-٢. لَيْلَى كَنْبِزِ عَائِشَةَ ١١٥
- ١٠٤-٢. لَيْلَى عَمَةُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي لَيْلَى ١١٥
- ١٠٥-٢. لَيْلَى غِفَارِيَّةِ ١١٦
- ١٠٦-٢. لَيْلَى بِنْتُ قَانِفٍ ١١٧
- ١٠٧-٢. مَارِيَةُ خَادِمِ النَّبِيِّ (ص) ١١٧
- ١٠٨-٢. مُعَاذَةُ غِفَارِيَّةِ ١١٨
- ١٠٩-٢. مُلَيْكَةُ بِنْتُ عَمْرِو زَيْدِيٍّ ١١٩
- ١١٠-٢. مَنِيعَةُ ١١٩
- ١١١-٢. مَيْمُونَةُ بِنْتُ الْحَارِثِ ١١٩
- ١١٢-٢. مَيْمُونَةُ بِنْتُ سَعْدٍ ١٢٣

۱۲۴	۲-۱۱۳. مَیْمُونَةُ مَوْلَاةِ رَسُولِ اللَّهِ (ص)
۱۲۵	۲-۱۱۴. مَیْمُونَةُ بِنْتُ كَرْدَم
۱۲۶	۲-۱۱۵. مَیْمُونَةُ غَيْرُ مَنْسُوبَةٍ
۱۲۷	۲-۱۱۶. تُسَيِّبَةُ بِنْتُ الْحَارِثِ الْأَنْصَارِيِّ
۱۲۹	۲-۱۱۷. تُسَيِّبَةُ بِنْتُ كَعْبِ بْنِ عَمْرٍو
۱۳۱	۲-۱۱۸. نَسِيبُكَ أُمُّ عَمْرٍو بْنِ الْجَلَّاسِ
۱۳۲	۲-۱۱۹. نَوَّارُ بِنْتُ مَالِك
۱۳۳	۲-۱۲۰. نُؤَيْلَةُ بِنْتُ أَسْلَم
۱۳۳	۲-۱۲۱. هُجَيْمَةُ
۱۳۵	۲-۱۲۲. هِنْدُ بِنْتُ أَبِي أُمَيَّة
۱۴۳	۲-۱۲۳. هِنْدُ الْخَوْلَانِيَّةُ
۱۴۴	۲-۱۲۴. هِنْدُ بِنْتُ زِيَاد
۱۴۴	۲-۱۲۵. يُسَيْرُهُ
۱۴۵	۲-۱۲۶. نَتِيجَةُ
۱۴۵	۲-۱۲۷. پيشنهادات
۱۴۶	فهرست منابع
۱۵۳	چکیده انگلیسی